
ІННОВАЦІЇ

УДК 330.341.1 : 338.45.66

К. Ю. Сіренко, аспірант

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Анотація. У статті наведено головні системні проблеми в розвитку легкої промисловості. Доведено необхідність впровадження інноваційної моделі розвитку на підприємствах легкої промисловості. Розкрито сутність основних моделей інноваційного розвитку. Обґрунтовано основні напрямки формування інноваційної моделі розвитку легкої промисловості.

Ключові слова: інновації, інноваційна модель, інноваційна активність підприємства, інноваційна політика, легка промисловість, нововведення, економічне зростання.

К. Ю. Сиренко, аспірант

**ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ
ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ**

Аннотация. В статье приведены основные системные проблемы в развитии легкой промышленности. Доказана необходимость внедрения инновационной модели развития на предприятиях легкой промышленности. Раскрыта сущность основных моделей инновационного развития. Обоснованы основные направления при формировании инновационной модели развития легкой промышленности.

Ключевые слова: инновации, инновационная модель, инновационная активность предприятия, инновационная политика, легкая промышленность, нововведения, экономический рост.

К. Yu. Sirenko, postgraduate student

FORMATION OF INNOVATION MODEL OF LIGHT INDUSTRY DEVELOPMENT

Abstract. The main systemic problems in light industry development are presented in the article. The necessity of innovative development model at the light industry enterprises is proven. The essence of the basic models of innovation development is revealed. Main trends in the formation of an innovative model of light industry development are substantiated.

Keywords: innovations, innovation model, innovative activity of enterprises, innovation policy, light industry, introduction, economic growth.

Актуальність теми дослідження. Реалізація стратегічних цілей розвитку економіки України можлива лише за умов її орієнтації на інноваційну складову. Актуальність інноваційної моделі розвитку зумовлюється стрімким зростанням впливу науки та новітніх технологій на розвиток світової економіки. Існуючий технологічний рівень економіки України не може розраховувати на масштабний вихід продукції на світові ринки. Тому лише вміле господарське використання науково-технічного та освітнього потенціалу виступає реальним шляхом інтегрування до європейського співтовариства, забезпечення в Україні суспільного добробуту європейського рівня. З цією метою держава повинна використати такий дієвий механізм впливу на забезпечення інноваційної перебудови структури економіки, як законодавче стимулювання інноваційної діяльності на всіх її етапах та створення такого нормативно-правового середовища, яке б найбільш сприяло розвитку виробництва, стабілізації діяльності підприємств. Особливе місце у загальному економічному комплексі належить легкій промисловості - галузі, яка не тільки забезпечує населення життєво необхідною продукцією, але й за наявності відповідних можливостей формує потужний експортний потенціал країни.

ІННОВАЦІЇ

Постановка проблеми. За останні роки в Україні практично не відбулось суттєвих зрушень у формуванні і реалізації пріоритетів розвитку легкої промисловості, а спостерігається зменшення обсягів виробництва, моральне і фізичне старіння технологічного обладнання, відбувається відтік фінансових ресурсів та висококваліфікованих кадрів з галузі. Внаслідок цього значна кількість підприємств легкої промисловості є збитковими, що веде до погіршення діяльності всієї галузі. Разом з тим у сучасних умовах висококонкуренентних ринків виникає необхідність розглядати саме інноваційну діяльність як найбільш дієвий шлях забезпечення конкурентоспроможності та розвитку подальшого розвитку підприємств галузі, оскільки саме інновації здатні вивести підприємства з кризового стану.

Виходячи з цього, актуальним питанням є формування, розробка і реалізація інноваційної моделі розвитку легкої промисловості, яка забезпечить підвищення конкурентоспроможності підприємств, збільшення випуску якісної продукції нового покоління, вихід на нові ринки збуту, що у свою чергу забезпечить зростання рентабельності виробництва та дасть можливість підприємствам галузі зайняти гідне місце на вітчизняному та зарубіжному ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головну увагу питанням інноваційного розвитку приділено в працях таких фахівців, як І.В. Космидайло, О.І. Амоша, В.М. Гейець, Ж.А. Говоруха, О.І. Волков та інші. Проблеми впровадження моделей інноваційного розвитку промислових підприємств досліджували українські науковці у своїх роботах: Л. Антонюк, А. Порочник, І. Літовченко, А. Перелешин, О. Кузьмін, але за сучасних умов не існує єдиного підходу до визначення ефективної моделі інноваційної активності промислових підприємств.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проведення інноваційної політики в промисловості неможливе без активного впровадження інноваційних заходів на кожному промисловому підприємстві. У свою чергу, реалізація такої політики на мікроекономічному рівні потребує формування розвинутого механізму управління інноваційним розвитком підприємств, який охоплює всі питання виробничої, комерційної, науково-дослідної, постачальницької діяльності господарського суб'єкта. Технологічна інноваційність промислового виробництва займає ключове місце, оскільки уособлює потенційні можливості промисловості щодо інноваційного впливу як на власне виробництво, так і економіку інших галузей.

Реалізація стратегії економічного зростання потребує прискореного розвитку високотехнологічних виробництв, спроможних виробляти наукоємну продукцію. Формування експортного потенціалу цих виробництв, підвищення технологічного рівня підприємств відбувається завдяки прогресивним вітчизняним і світовим науково-технічним досягненням.

Отже, потребують детального аналізу питання щодо впровадження моделей інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості, виникає потреба в нових теоретичних і практичних підходах до управління інноваційним потенціалом підприємства, а також формування і розвиток технологічної конкурентоспроможності підприємств галузі.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження існуючих моделей інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості, визначення їх особливостей, недоліків і переваг та розробка заходів реалізації моделей інноваційного розвитку на підприємствах галузі.

Виклад основного матеріалу. Досвід провідних країн світу у сфері регулювання інноваційної діяльності свідчить, що успішний розвиток суспільства забезпечується у разі проведення активної державної політики, спрямованої на підтримку наукової діяльності, стимулювання інновацій у всіх сферах суспільства. Однак частка вітчизняної наукомісткої продукції на світовому ринку високотехнологічної продукції складає менше 0,1%, тоді як частка США – близько 36%, Японії – 30%, Німеччини – 17%, Китаю – 6%, Росії – 0,5% [4, С. 16]. У зв'язку з недостатньо розвинутим механізмом регулювання інноваційного процесу простежується застій та зниження показника інноваційної активності. Отримані знання та їх технологічне застосування забезпечують в Україні лише 5-10% економічного зростання, тоді як у розвинутих країнах – до 90% .

Інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

ІННОВАЦІЇ

Після завершення Другої світової війни протягом усього післявоєнного періоду промислово розвинуті країни прагнули сприяти прискоренню науково-технічного прогресу і, в першу чергу, використанню його результатів у всіх областях економічного і громадського життя. Як самостійний напрямок державної політики цілеспрямоване стимулювання нововведень, так звана інноваційна політика, остаточно сформувалася лише наприкінці 60-х – на початку 70-х років. Термін “інноваційна політика” вперше був використаний у відомій “доповіді Charpie” (“Технологічні нововведення: управління та умови здійснення”), підготовленій Міністерством торгівлі США в 1967 р. Зміст поняття “інноваційна політика” з самого початку не був точно визначений, тому в різних країнах воно тлумачилось по-різному.

Стимулююча інноваційна політика, орієнтована на економічне зростання, представляє собою сукупність елементів державної політики, спрямованої на підвищення темпів росту інноваційної діяльності та виробництва за допомогою певних методів-стимулів, що сприяють формуванню сприятливого клімату для розробки та здійснення інноваційних проектів [2, С. 25]. Вона здійснюється через такі механізми: створення фінансових механізмів підтримки такої діяльності; формування необхідної інноваційної інфраструктури; використання непрямих методів підтримки суб'єктів інноваційних процесів.

Поняття “інноваційна політика держави” тісно пов'язане з поняттям “інноваційна модель”.

Інноваційна модель підприємництва - уявний процес підприємницької діяльності, що базується на досягненнях науково-технічного прогресу і передбачає активне використання нових управлінських рішень з метою постійного зростання економічної та соціальної ефективності господарювання.

Запровадження інноваційної моделі розвитку промисловості створить умови для суттєвого підвищення ефективності використання науково-технічного потенціалу держави, вдосконалення його організаційно-функціональної структури відповідно до умов ринку, сприятиме активізації інноваційної діяльності промислових підприємств. Забезпечить підприємствам можливість перейти на суттєво новий прогресивний рівень інноваційної діяльності, що супроводжується економічним зростанням, конкурентоспроможністю вітчизняної продукції на зарубіжних ринках.

Тобто, головним аспектом економічного зростання повинно бути першочергове застосування інноваційної моделі розвитку у пріоритетних галузях економіки України.

Згідно з Концепцією Державної програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 року легка промисловість визначається як пріоритетна галузь. Пріоритетність галузі для економіки країни зумовлена:

- здатністю задовольнити потребу суспільства у товарах широкого вжитку промислового призначення та сприяти підвищенню якості життя;
- пов'язаністю з багатьма суміжними галузями та можливістю обслуговувати весь господарський комплекс країни;
- великою місткістю внутрішнього ринку товарів легкої промисловості;
- високим рівнем доданої вартості, що створюється у процесі виробництва товарів, швидким обігом капіталу;
- низькою енергоємністю виробництва та незначним впливом на довкілля;
- потребою у висококваліфікованих кадрах у всіх регіонах країни.

Легка промисловість стоїть на другому місці після харчової щодо задоволення потреб людини першого рівня за ієрархією А. Маслоу. Продукція легкої промисловості використовується у багатьох сферах життя, таких як: побут; медицина; армія, зокрема спецодяг та спорядження; техніка; машинобудування, зокрема будівництво космічних кораблів, підводних човнів, танків, автомобілів, літаків; фільтрація у промисловості; рибальство; металургія; вугільна промисловість; електроенергетика та ін.

Продукція легкої промисловості - тканини, швейний та трикотажний одяг, взуття, панчішно-шкарпеткові вироби, натуральне і штучне хутро, шкіряні товари й шкіргалантерея, фурнітура, фарфоровий посуд тощо - значною мірою визначає соціально-економічний стан суспільства та національну безпеку держави.

ІННОВАЦІЇ

Легка промисловість - одна з основних галузей економіки, що формують бюджет у багатьох країнах. Частка цієї галузі в загальному обсязі виробництва промислової продукції в Німеччині, Франції, США складає 6 - 8%, Італії - 12%. Це дозволяє формувати до 20% бюджету зазначених країн та забезпечувати наповнення внутрішнього ринку на 75-85% продукцією власного виробництва. У колишньому Радянському Союзі частка легкої промисловості у формуванні бюджету становила 25%. Раніше легка промисловість повністю забезпечувала внутрішній ринок і її частка складала 20% ВВП країни. Сьогодні частка легкої промисловості в загальній структурі ВВП становить 0,7% [5].

Структурні зрушення, що відбулися в економіці з початку 90-х років, привели до того, що в галузі загострилися численні економічні та соціальні проблеми. Частка одягу та білизни, вироблених з вітчизняних тканин, за останні шість років скоротилася з 23,5 до 10,7 відсотка, одягу із шкіри, хутра та інших виробів - з 81,2 до 12 відсотків, взуття - у 2,2 рази. Виробництво найважливіших видів продукції легкої промисловості за 1985-2011 роки наведено в таблиці 1. Головні системні проблеми в розвитку легкої промисловості наведені на рис. 1.

Таблиця 1

Виробництво найважливіших видів продукції легкої промисловості за 1985 - 2011 роки

Види продукції	Роки							
	1985	1990	1995	2000	2003	2006	2009	2011
Тканини, млн. м ²	1160	1210	169	67	77	99,9	86,8	89,0
Трикотажні вироби, млн. шт.	320	351	27,0	16,5	30,3	30,7	16,8	29,6
Панчішно – шкарпеткові вироби, млн. пар	388	443	119	40,0	43,9	53,8	59,5	89,8
Взуття, млн. пар	186	196	20,6	13,5	15,9	21,2	20,4	27,6
Гумове взуття, млн. пар	29,3	32,3	7,3	2,2	3,6	-	-	-
Килими, килимові вироби, тис. м ²	2653	3145	281	5189	4172	6219	4731	7615
Сумки (без дитячих, польових і спеціальних), тис. шт.	11837	12303	1867	820	932	566	1169	753
Костюми чоловічі та хлопчачі, тис. шт.	-	-	-	-	1567	1344	632	593
Костюми жіночі та дівчачі, тис. шт.	-	-	-	-	604	730	318	326
Ремні, тис. шт.	7044	4542	40	6	2	-	21,4	36,6

Джерело: [5]

За наявності в Україні значних фундаментальних і технологічних знань в країні відбувається зниження активності інноваційної діяльності легкої промисловості, пов'язане насамперед із комерційним ризиком щодо інвестування інноваційної сфери, необхідністю вкладення значного обсягу інвестиційних ресурсів у проекти з тривалим терміном окупності, недосконалістю правового забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності, специфікою внутрішнього ринку.

У таблиці 2 наведена кількість підприємств легкої промисловості, що впроваджували інновації в Україні.

Аналіз статистичних даних показує, що у легкій промисловості чітко вираженої тенденції щодо впровадження інновацій немає. Зокрема, у 2011 році порівняно з 1995 роком відбулося скорочення кількості впроваджених нових технологічних процесів у 4 рази, виробництво нових видів продукції – у 9 разів. Кількість підприємств, які реалізовували інноваційну продукцію скоротилися майже у 2 рази [5].

Нині в ієрархічній структурі промисловості галузь посідає останнє місце за обсягами виготовленої інноваційної продукції. Продукція легкої промисловості України втрачає конкурентоспроможність у результаті високої собівартості. На сьогодні у структурі реалізованої продукції промисловості України продукція легкої промисловості становить 0,7% в порівнянні з 11,6% у 1985 р.

ІННОВАЦІЇ

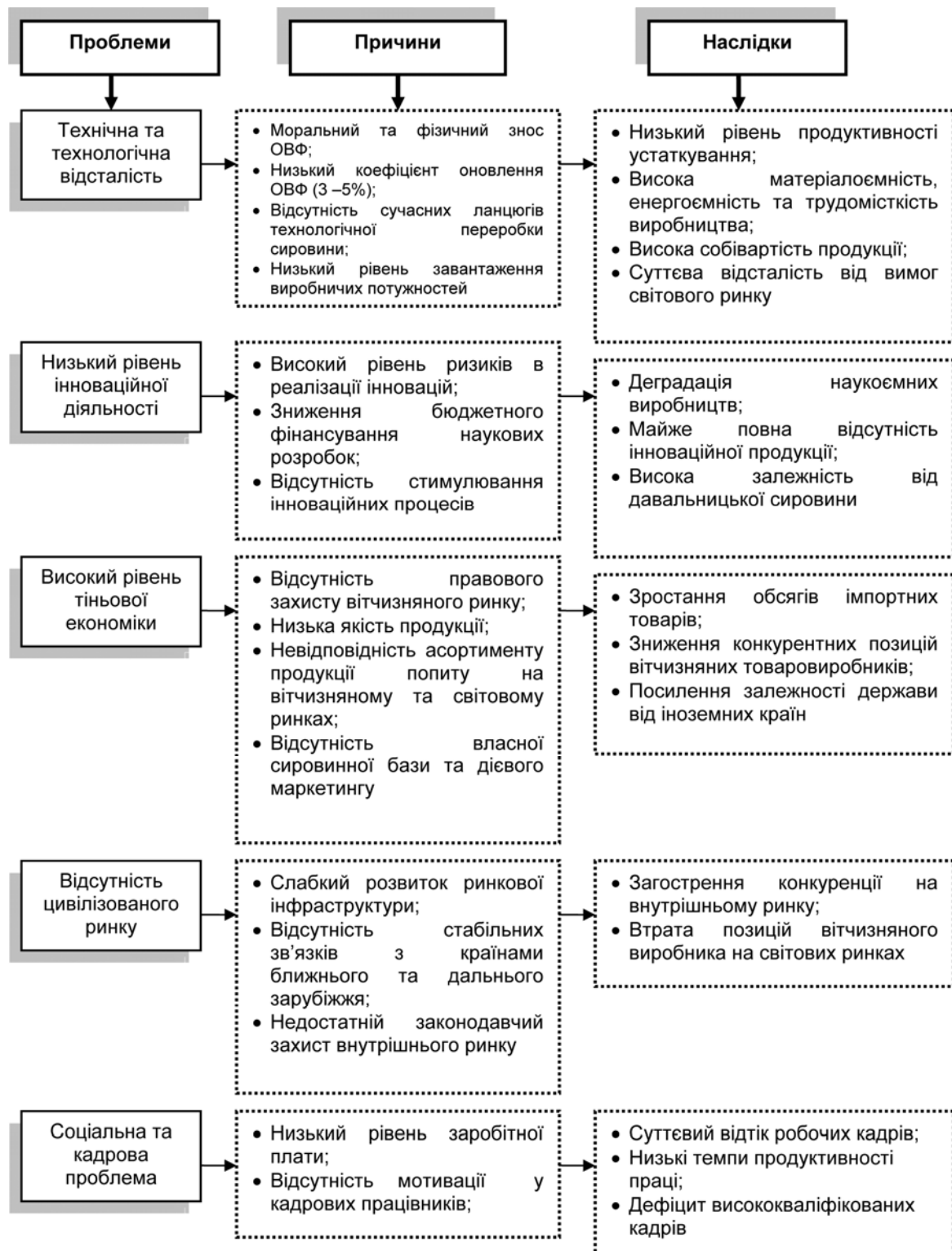

Рис. 1. Системні проблеми в розвитку легкої промисловості [2, С. 27]

ІННОВАЦІЇ

Таблиця 2

Кількість підприємств легкої промисловості, що впроваджували інновації в Україні (одиниць)

Показники	Рік						
	1995	1999	2000	2004	2009	2010	2011
Усього	282	173	195	52	46	46	57
Впроваджували нові технологічні процеси	82	34	33	18	15	21	35
Освоювали виробництво нових видів продукції, найменувань	270	169	192	48	24	23	32
Реалізовували інноваційну продукцію	-	-	-	69	40	35	42

Джерело: [5].

Головною необхідністю сучасного етапу функціонування підприємств легкої промисловості є розроблення принципів нових моделей розвитку галузі, що ґрунтуються на гармонійному поєднанні поточної виробничої діяльності з потенційними можливостями майбутнього економічного розвитку на базі використання прогресивної техніки і технологій, впровадженні новітніх систем управління підприємством, комплексному підході до розроблення та впровадження нововведень, забезпеченні прогресивних інноваційних змін та переорієнтації на інноваційний тип розвитку, або, інакше кажучи, створення інноваційної моделі розвитку легкої промисловості.

Інноваційна модель легкої промисловості - це модель, яка ґрунтується безпосередньо на одержанні нових наукових результатів і їх технологічному впровадженні у виробництво галузі, забезпечуючи приріст ВВП переважно за рахунок виробництва та реалізації наукомісткої продукції та послуг. Її головною метою є забезпечення підвищення конкурентоспроможності галузі на вітчизняному та світовому ринках за рахунок використання науково-технічного та освітнього потенціалів [1, С. 36].

Для ефективної інноваційної діяльності важливе значення має вибір необхідної моделі розвитку. У підприємств легкої промисловості існує можливість використання декількох типів інноваційних моделей, що зумовлюються своєю специфікою та напрямками інноваційної діяльності, неоднорідністю науково-технічного потенціалу, їх територіальним розташуванням за географією збуту продукції, характером реагування на потреби і умови суспільного розвитку та залежить від конкретних проблем, що стоять перед підприємствами.

Тому одним із найголовніших пріоритетів економічного розвитку підприємств легкої промисловості України є розроблення та впровадження інноваційної моделі, адекватної сучасному стану зовнішнього середовища.

Можливі моделі інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості та їх характеристика узагальнено відображена в таблиці 3.

Таблиця 3

Характеристика основних моделей інноваційного розвитку легкої промисловості

№ п/п	Модель	Характеристика	Мета	Результат
1	2	3	4	5
1.	Державної підтримки	Виконання держзамовлень за рахунок коштів державного бюджету	Вирівнювання науково-технічного потенціалу України і розвинених країн світу; забезпечення продовольчої безпеки держави	Забезпечення населення тканинами, одягом, взуттям та іншими предметами споживання; розроблення і виробництво конкурентоздатної продукції для задоволення внутрішніх потреб та виходи на світовий ринок

ІННОВАЦІЇ*Продовження таблиці 3*

1	2	3	4	5
2.	Локального інноваційного середовища	Концентрація наукового, виробничого та фінансового потенціалу, об'єднаних єдиним процесом інноваційного розвитку підприємства	Розроблення нових продуктів, новітньої техніки та технологій	Стратегічні випереджаючі інновації з метою одержання вирішальних конкурентних переваг на ринку в перспективі на майбутнє
3.	Внутрішньогалузеві кластери	Поєднання галузевої науки, досліджень і виробництва у єдиний інноваційний ланцюг	Концентрація матеріально – технічних і фінансових ресурсів на вирішенні проблем розвитку легкої промисловості	Вивчення конкурентних переваг; розроблення і трансфер нових технологій та продуктів
4.	Розвиток міжгалузевих науково – технічних комплексів	Створення інноваційної системи за умови інтеграції всіх характерних чинників впливу на виробничу діяльність; тісна взаємодія підприємства з науковими установами, вузами, іншими підприємствами та організаціями	Підвищення якості науково – технічного потенціалу при мінімальних витратах ресурсів; трансфер технологій; ефективність науково – технічного потенціалу за умови залучення міжгалузевих відносин	Реакція на зміни у зовнішньому середовищі та нові перетворення, здійснювані конкурентами; дифузія інновацій, розвиток взаємозв'язків та співпраці з машинобудівним сектором та АПК
5.	Світове співробітництво	Міжнародне науково – технічне співробітництво	Підвищення якості вітчизняного наукового потенціалу; впровадження світових передових досягнень	Широкий обмін науковими результатами і технологіями, використання передового світового досвіду
6.	Змішана модель	Узгоджене поєднання елементів попередніх моделей	Задоволення різномісних інноваційних інтересів підприємств	Гармонійний інноваційний розвиток підприємства

Джерело: [3, С. 285].

Слід зазначити, що жодна з перших п'яти запропонованих моделей не реалізується у так званому «чистому» вигляді, оскільки на практиці інноваційна діяльність будь-якого підприємства легкої промисловості базується на прагненні досягнути максимального оптимального поєднання різних елементів розглянутих моделей.

Таким чином, можна стверджувати, що найбільш поширеним варіантом є змішана модель інноваційного розвитку підприємств. Водночас кожне підприємство визначає для себе провідну модель, орієнтуючись переважно на свої можливості.

Для опису внутрішньої структури інноваційного процесу в галузі були створені мережеві та графічні моделі. Проаналізуємо найбільш важливі типи цих моделей [2, С. 36].

Найбільш проста модель інноваційного процесу полягає в логічному поділі всього процесу на окремі, функціональні або структурні частини чи етапи. До них відносять:

1. Фундаментальні дослідження: ті що направляють на вільний пошук основних взаємозв'язків; концепції, теорії.
2. Прикладні дослідження: попередній аналіз, поширення основних знань, виявлення потреб і запасів.
3. Розробки: машини та прилади, рішення спеціальних проблем, оцінка можливостей, практична спрямованість.
4. Інженерно-технічні роботи: компоненти; системи; виробничі аспекти, інженерно-технічні й економічні розрахунки, аналіз продуктивності.

ІННОВАЦІЇ

5. Виробництво й експлуатація: контроль якості, маркетинг, поточний ремонт, контроль використання відходів.

6. Системне керування: координація, довгострокове планування, забезпечення зворотного зв'язку між результатами аналізу продуктивності й попередніх ділянок.

7. Використання: умови прийому, обслуговування, наслідки конкуренції.

Як можна бачити, це розчленовування процесу на окремі ділянки не означає їхнього повного відокремлення один від одного. Наукові співробітники можуть досліджувати кожну ділянку цього ланцюга не завершуючи повним аналізом однієї з ділянок. Концепція інноваційного ланцюга, що стала популярною в 50-ті рр., означала нанизування етапів на «шнур», створюючи механізм послідовної передачі завдань і знань (рис. 2) в єдину модель управління інноваційним процесом.

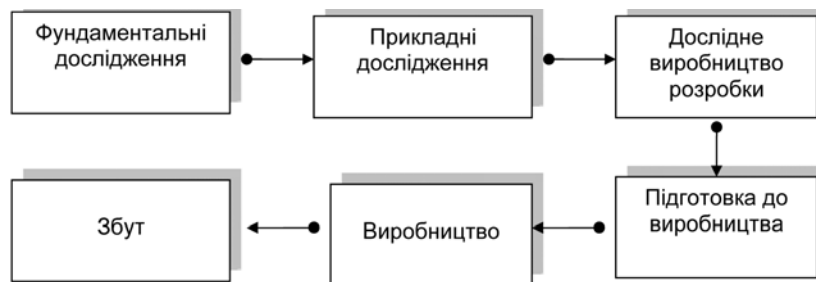

Рис. 2. Модель інноваційного ланцюга [2, С.37]

Відповідно до цієї моделі, інновація починається з фундаментальних досліджень і завершується у сфері збуту, відповідно у сфері використання продуктів. У її трактуванні у великих дослідницьких центрах нове знання автоматично народжує ідеї, також автоматично, і в раціональній послідовності утворюються нові продукти та технологічні процеси.

Отже, нове наукове знання повинне автоматично вести до економічного зростання (рис. 3).

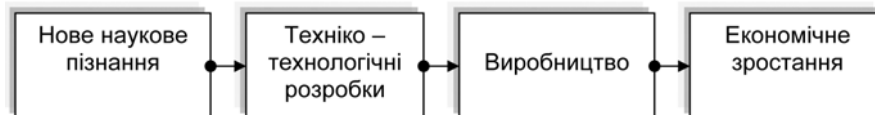

Рис. 3. Функціональна послідовність інноваційного процесу [2, С.37]

Модель, представлена у формі кола, виражає безперервність й автономність суспільного процесу обробки інформації (рис. 4).

Дана модель виражає ідеальний випадок, коли потік інформації та процес її обробки безперервні, підсистеми дієздатні та перебувають між собою у безперешкодній і постійній взаємодії, вплив ірраціональних факторів практично не відчувається, тобто коли формуються умови перманентного інноваційного процесу.

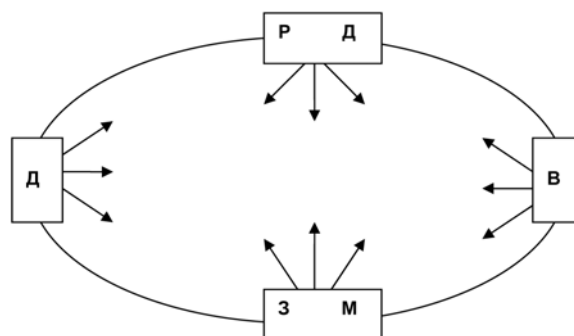

Рис. 4. Замкнуте інноваційне коло, де Д – результат досліджень (може в загальному означати створення чогось нового, поява нової ідеї); Р - розробка; Д – дослідницьке виробництво; В – виробництво; М – маркетинг; З – збут [2, С. 38]

ІННОВАЦІЇ

Ця ідеальна модель може бути проінтерпретована з погляду різних підходів, що робить її більш змістовною й надає операційний зміст. Замкнуте інноваційне коло перетворює інноваційний процес у комплексну систему, у якій елементи процесу утворюють підсистеми; підсистеми перебувають між собою у постійному зв'язку, у взаємодії, система має множинні зворотні зв'язки. Замкнуте інноваційне коло абстрактне за своїм характером і може бути пристосоване до умов системи зв'язків, що існують усередині різних адміністративно-управлінських організацій або між ними.

Елементи кола, тобто інноваційні підсистеми (науково-дослідна база, виробнича база, торговельна мережа), являють собою етапи процесу обробки інформації та її передачі, зв'язок і взаємодія між ними - це необхідна умова інновації.

Відсутність зв'язку між будь-якими двома підсистемами або її порушення може поставити під загрозу безперервність потоку інформації, успіх нововведення. Ми також не можемо говорити про формування й безперервність інноваційного процесу, якщо розривається зв'язок між потенційними підсистемами.

По суті справи, етапи замкнутого інноваційного кола свідчать про «поділ праці», що склався між окремими підсистемами, незалежно від того, містяться вони в рамках одного підприємства або в різних підприємствах й установах.

Наука про інновації виділяє ще дві моделі інноваційного процесу. Перша – це модель дифузії нововведення на макrorівні в межах усєї економіки. Нагадаємо, що дифузія – це поширення вже колись опанованої і використовуваної інновації в нових умовах або нових галузях виробництва, у нових країнах. На швидкість поширення (дифузії) інновацій мають великий вплив інноваційна політика держави, наявність адекватної інформаційної бази, механізм функціонування науки та її зв'язок з виробництвом, форми прийняття законодавчих рішень з питань нововведень, способи передавання інформації, механізми стимулювання інноваційної діяльності. Таким чином, модель дифузії нововведень на макrorівні залежить від створення державою економічних, організаційно-правових та соціальних умов, через певну фінансово-кредитну, податкову, патентну, амортизаційну та інші політики, і стимулюють як створення, так і впровадження, швидке поширення новацій.

Друга модель поширення інновації характеризує внутрішньо-організаційний шлях нововведення на окремому підприємстві. До основних видів нововведення на підприємствах легкої промисловості можна віднести інновації техніки, дизайну, оформлення, моделювання, технологічних процесів, персоналу, управлінської діяльності тощо.

Таким чином, рішення про освоєння інновації є складним і ризикованим.

Рівень ризику залежатиме від таких чинників:

- ступеня оригінальності моделі або виробу та складності концепції, яка визначає сприйнятливості ринку і витрати переходу для користувача (ринковий ризик);
- рівня технічного здійснення нововведення (технологічний ризик);
- ступеня знайомства підприємства з технологією, інновацією та ринком (стратегічний ризик).

За такої моделі впровадження нововведення на підприємстві в центрі уваги перебуває постійний пошук нових ідей, який здійснюють спеціальні науково-дослідні підрозділи (лабораторії).

Висновки. Основними напрямками у формуванні інноваційної моделі розвитку легкої промисловості повинно бути:

- створення технологій, що забезпечують ефективне використання сировинних ресурсів (льон, вовна, бавовна, шкіряна та хутрова сировина);
- виробництво конкурентоспроможних за ціною і якістю матеріалів і виробів (тканини, натуральні і штучні шкіри, одяг, взуття, кожгалантерейні і хутряні вироби);
- широке освоєння автоматизованих систем управління технологічними процесами і автоматизованих методів проектування і дизайну конкурентоздатної продукції.

Реалізація комплексу заходів сприяння розвитку галузі повинна супроводжуватися цільовими напрямками розвитку певних категорій виробників товарів і послуг, насамперед малого бізнесу, шляхом розробки спеціальних схем стимулювання його діяльності. Вони повинні включати в себе створення мережі посередницьких організацій із пайовою державною участю для мобілізації

ІННОВАЦІЇ

потенціалу малого бізнесу; формування територій шляхом створення особливих економічних зон, виробників машино-технічної продукції - постачальників сучасного обладнання для легкої промисловості; виготовлення наукомісткої продукції і послуг шляхом розширення та вдосконалення мережі державних патентних послуг, укладання угод про науково-технічне співробітництво із зарубіжними країнами, формування міжнародних науково-технічних комплексів для здійснення спільних проектів.

З огляду на порівняно короткі терміни проведення інвестиційних проектів і швидку окупність капітальних вкладень у галузі, легка промисловість потенційно здатна подвоїти обсяг виробництва в найближчі 5-7 років, забезпечити зростання рентабельності виробництва до 8-15%, імпортозаміщення і збільшення експорту продукції у 2-2,5 рази [5], досягти стійкої динаміки її розвитку і зайняти гідне місце на вітчизняному та зарубіжному ринках.

Література

1. Атаманова Ю. Державна інноваційна політика: проблеми правового визначення та законодавчого закріплення / Ю. Атаманова // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. - №6. – С. 49-59.
2. Амосов О. Ю. Державне регулювання інноваційної інфраструктури на регіональному рівні : [Монографія] / [О. Ю. Амосов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. А. О. Дегтяра ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. - Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. - 192 с.
3. Іванілов О. Інноваційний потенціал підприємства / О. Іванілов, О. Терник // Економіка, фінанси, право. - 2004.- №12. – С. 3-5.
4. Коваленко Л.О. Передумови формування національної інноваційної системи та стратегії її розвитку // Формування інноваційної моделі розвитку національної економіки України: монографія у 2-х частинах / Л.О. Коваленко, О.В. Товстиженко; за заг. ред. д.е.н., професора І.С.Каленюк. - Чернівці: ЧДІЕУ, 2009. - Ч. 1. – 591 с.
5. Національний виробник – основа економіки держави. Укрлегпром: Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlegprom.org.ua/>

References

1. Atamanova Yu. Derzhavna innovatsiina polityka: problemy pravovoho vyznachennia ta zakonodavchoho zakriplennia [State innovation policy: problems of legal determination and legislative securing]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti - Theory and practice of intellectual property*, 2007, no.6, pp. 49-59.
2. Amosov O.Yu., Diehtiar A.O., ed. *Derzhavne rehuliuвання innovatsiinoi infrastruktury na rehionalnomu rivni* [Government regulation of innovation infrastructure at the regional level]. Kharkiv, Mahistr Publ., 2011. 192 p.
3. Ivanilov O., Ternyk O. Innovatsiinyi potentsial pidpryemstva [Innovation potential of an enterprise]. *Ekonomika, finansy, pravo - Economics, finance, law*, 2004, no.12, pp.3-5.
4. Kovalenko L.O., Tovstyzhenko O.V. Peredumovy formuvannia natsionalnoi innovatsiinoi systemy ta stratehii yii rozvytku [Prerequisites of national innovation system formation and its development strategies]. *Formuvannia innovatsiinoi modeli rozvytku natsionalnoi ekonomiky Ukrainy - Formation of innovation model of the national economy of Ukraine development*. Chernihiv, ChSIEM Publ., 2009. 591 p.
5. *Natsionalnyi vyrobnyk – osnova ekonomiky derzhavy. Ukrlehprom: Statystychna informatsiia* [National producer – the base of the state economy. Ukrainian Association of light industry enterprises]. Available at: <http://www.ukrlegprom.org.ua/> (accessed 27 February 2013).

Надійшла 27.02.2013